

מעמד הקידושין/ נישואין בקהילת ביתא ישראל (יהודי אתיופיה)

פתיחה

כאמור, אנחנו עוסקים בשאלה האם יש לראות בטקסים אלה, חלקם או כולם, חופה וקדושין תקפים כדמו"י, האם יש להחזיקם כקדושי ספק, או שלכל הטקסים הללו אין שום משמעות מבחינת ההלכה.

יש להקדים ולומר: יהודי אתיופיה לא הכירו את מסורת התורה שבעל פה, לא את המשנה ולא את התלמוד. הם הכירו את התורה ונהגו בתחום זה, כמו בתחומים אחרים, מתוך רצון לקיים את מצוות התורה, אך גם על רקע השפעות של מנהגים מקומיים. ואמנם, חלק מהטקסים הנזכרים היו מקובלים גם אצל בני המקום הנוכריים. כלומר: ברי שלא היו להם מושגים מסודרים של חופה וקידושין, ולא כוונה לקיים את הטקסים כדי לצאת ידי חובת ההלכה על פי גברי הקידושין והנישואין. כמו כן, לא נאמרה אמירה טקסית של החתן לכלה: הרי את מקודשת/מיוחדת לי, ולא נוסח דומה. עם זאת, יהודי אתיופיה נהגו בטקסים מסודרים שתכליתם הייתה למסד חיי אישות יהודיים על פי התורה כפי שהבינו אותה. מהו התוקף של טקסים אלה על פי ההלכה?

כפי שניתן לראות בתיאור למעלה במהלך טקסי ההתקשרות יש גם כסף, גם שטר וגם ביאה. גם מעמד של חתונה הדומה לחופה/כניסה לבית מתקיים. האם חיי הנישואים הללו מוכרים על פי ההלכה?

תחילה יש לנתח את המצבים השונים בניתוח מדויק, לאור מושגי הסוגיות וההלכה. אח"כ לחזור ולעיין בסוגיות הרלוונטיות ובדברי הראשונים והפוסקים הנוגעים לעניין (קידושין וחופה-נישואין). כדאי להתמקד בשאלות שנראות לכם חשובות ביותר לגבי תקפות הקדושין.

מקורות

להלן מקורות הנוספים על הסוגיות שלמדנו (חלקם נלמדו בשעורים כלליים וכיו"ב).

ראש המדברים בסוגיית מעמדם של יהודי אתיופיה הוא הרדב"ז.¹ לעניינו חשוב המשפט האחרון בתשובתו, שו"ת רדב"ז, ז, ה (מה שלהלן). עיינו גם בשו"ת רדב"ז ד, יט (מה שלהלן).

השיעור הכללי יבחן את יישומן ההלכתי של כמה מהסוגיות שלמדנו בפרק ראשון – בהתייחס לשאלה הלכתית אקטואלית ורחבת היקף של מעמד הנישואין בקהילת ביתא ישראל לפני שעלו לארץ.

נברר לאור הסוגיות ודברי הראשונים והפוסקים את שורשי הדין ולהציע את המסקנה לאור ניתוח העובדות הריאליזיות.

תיאור דרך הקידושין נישואין אצל יהודי אתיופיה

שלב א: בראשית תהליך ההתקשרות לקראת נישואין מגיע אבי החתן אל משפחת הכלה, הם דנים בנישואי הילדים, ואם הגיעו להסכמה מוסר אבי החתן לאבי הכלה בגדים, תכשיטים ומתנות. נהגו גם למסור מטבע כסף חשוב, או צמיד מכסף או זהב, כביטוי לכריתת הברית. מאותו יום עונדת הכלה המיועדת את הצמיד, או את המטבע על צוארה, כאות לכך שהיא מיועדת לאיש. גם הורית החתן היו מקבלים מתנות מהורי הכלה, כגון: בגדים, בהמות וכיו"ב. מעמד זה של החלפת מתנות נעשה בפומבי בנוכחות זקני הכפר, ובו מכריזים ההורים על החתונה העתידה.

שלב ב, החתונה: החתן מגיע עם משלחתו לכפר של הכלה, שם מתנהל טקס במהלכו כהני העדה מברכים את בני הזוג, ורושמים שטרות בהם נרשם הסכם הנישואין והרכוש שהביאו שני הצדדים לצורך החיים המשותפים. בשטרות נרשם תאריך החתונה, הצהרה על קיומה, שמות החתן והכלה, הנדוניה והרכוש שהוחלפו, שם עורך החתונה, שמות העדים, חתימת העדים וערבים, וחתימות החתן והכלה. השטר נכתב בשלושה העתקים, אחד לכלה, אחד לחתן ואחד נשאר אצל החכם עורך הטקס. במועד זה נמסרות לאבי הכלה מתנות קבועות לטובת הכלה כגון: שמלה רקומה, תכשיטים וכיו"ב. גם אבי הכלה מוסר מתנות למשפחת החתן.

לאחר הטקס הנערך בכפרה של הכלה, יוצאת המשלחת לכפר של החתן, שם נערכת קבלת פנים וסעודה חגיגית, בלילה בזמן השמחה, מכניסים את החתן והכלה להתייחד זה עם זה ושם הם מקיימים יחסי אישות. השושבינים מחכים בחוץ לידע אם נמצאה הכלה בתולה, אם לאו. כאשר הכל כשורה, נמשכת השמחה והשירה לתוך הלילה. אם חלילה לאו, החתונה נפסקת, ההסכם מבוטל והכלה מוחזרת לבית הוריה.

השאלות לדין

¹ רבי דוד בן שלמה אבן זמרא נולד בספרד בשנת ה"א רל"ט (1479) ונפטר בשנת ה"א של"ג (1573) בצפת. הוא יצא עם הגולה מספרד בשנת ה"א רנ"ב (1492) ועלה לצפת. בשנת ה"א רע"ג (1513) ירד ר' דוד מצרימה, שם היה לראש קהילת היהודים המקומית, ושימש כרב, אב בית - דין, ראש ישיבה וגבאי קופת הצדקה. לספרייתו הגדולה יצא שם בעולם. הוא חזר לארץ בשנת ה"א ש"ג (1553) והתיישב שוב בצפת. פירושו לרמב"ם הוא מהחשובים ביותר. מספר תשובותיו מגיע ליותר מ- 10000, והוא אחד מגדולי המשיבים בדורותיו. ר' בצלאל אשכנזי, בעל השיטה מקובצת, היה תלמידו.

שהיו בב"ה ואת הנשים והטף שבו ויבזזו ונתברר שהיא מזרע ישראל משבט דן אשר שוכנים בהרי כוש ומאותו הזמן עד עתה היו מחזיקים אותה בחזקת עגונה ובתוך זמן זה בא עליה ראובן אדונה והוליד ממנה בן וגדל והרי הוא רוצה לקחת אשה מקהל ישראל ולבוא בהם ושאלת ממני אם הוא ראוי לבוא בקהל ומה תקנתו.

(כאן הוא דן ארוכות בשאלת נאמנות האשה להעיד על מות בעלה במלחמה, ואח"כ עובר לטיעון כללי על מעמדם האישי של הקראים ו(להבדיל)האתיופים):

עוד יש טעם כללי לכלל הקראים שהרי ישראל הם וקדושיהן קדושין ואין גיטין כתקנת חז"ל וכולם פסולי עדות הם מדאורייתא... ומ"מ מודה אני שאם היו מסכימים כולם לבא לדת חברות ולקבל עליהם קבלת רז"ל להיות כמונו הייתי מתירם לבא בקהל עם הסכמת החכמים נר"ו. והטעם כי כל קדושיהם הם בעדים מהם שהם פסולי עדות וכמו שכונסה כך פוטרה. ואין לחוש אלא לדור הראשון שהיו קדושין בעדים כשרים ושמה נתגרשה אחת מאותו הדור אחר שפקרו בעדים פסולים והלכה ונשאת באותו גט שנמצאו הבנים ממזרים. ולא הייתי חושש לחששא זו כדי להסיר שם האומה הזאת מפני שהיא חששא רחוקה.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן כז סעיף א

[א] בכסף כיצד, [ב] נותן לה א [בפני שנים פרוטה שוה פרוטה, ואומר לה: ד הרי את מקודשת בזה. הגה: ד] ו"א שי"ל לה: כדת משה וישראל (כל בו). וכן נוהגין לקדש בטבעת, ה [יש להם טעם בתיקוני הזהר (דברי הרב). וה"ה אם אמר לה: הרי את מאורסת לי, או הרי את לי לאשה ז] וכן בכל לשון שמשמעותו לשון קדושין ודאי באותו מקום, ובלבד שהיא תבין שהוא לשון קדושין, ואם היה מדבר עמה תחלה על עסקי קדושין, ונתן לה אפילו בשתיקה, הוי קדושין. י [והוא שעדיין עסוקין באותו ענין. וכל שכן אם אמר לשון קדושין ודאי, אלא שאינה מבינה אותו, דהווי קדושין. הגה: י"א דלא בעינן מדברים באותו ענין ממש, אלא מדברים מענין לענין באותו ענין, יב] דהיינו שאין מדברים בקידושין, רק בצרכי זיווג (מרדכי סוף האיש מקדש וכ"כ הרשב"א). וי"א דלא בעינן מדברים עמה, אלא כל שמדברים לפניה, סגי (מרדכי ריש קידושין, וכן משמע לשון הטור).

קדושי כסף ואמירה הסוגיות שלמדנו. הסוגיה בדף ו א. שו"ע אבה"ע ז"כ: א, ג. קדושין סבלונות: נ א במשנה בסוף העמ', ובגמ' שם ע"ב: "איתמר רב הונא אמר חוששין...לא חיישינן". רש"י ותוס' שם ד"ה "חוששין".

ביאה: הסוגיה, רמב"ם גירושין י, יט; שו"ת הרמב"ם שנו; שו"ע אבה"ע קמט ה; שו"ע אבה"ע לג א, ובחלקת מחוקק שם ס"ק ג-ה. שו"ע אבה"ע כו: א-ב, ובנו"כ לפי הצורך.

בענין הכלל ד'אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות' ומעמד נישואים אזרחיים עיינו במקורות שהובאו בשיעור כללי על כך.

חופה: בסוגיה ה א-ב מח' רב הונא ורבא, ובפסיקה רמב"ם ושו"ע.

שטר: הסוגיה בדף ט. פוסקים.

מקורות מלאים

שו"ת רדב"ז חלק ז סימן ה

ואף על גב דאיכא ספק אחרינא שהרי כל אלו החאבישיש הדרים בארץ כוש הם הם מתנהגים כדת הקראים שהם צדוק וביתוס ואין אנו מצווים לא לפדותם ולא להחיותם מ"מ מסתברא לי דהני מילי אלו שהם דרים בתוך הרבנים ורואים דברי חכמים ומלעיבים ומלעיגים עליהם על אלו ועל כיוצא בהם אמרו מורידין ולא מעלין והם המשפחה הארורה אשר כתב הרמב"ם ז"ל אבל אלו הבאים מארץ כוש הם משבט דן בלי ספק ומפני שלא היו ביניהם חכמים בעלי קבלה תפסו להם פשטי הכתובים אבל אם היו מלמדים אותם לא היו פוקרים בדברי רבותינו ז"ל והוי כתינוק שנשבה לבין העכו"ם תדע שהרי צדוק וביתוס בבית שני היו ושבט דן גלה קודם ואפי' אם תמצא לומר שהדבר ספק מצוה לפדותם.

אבל לענין יוחסין אני חושש שמא קידושיהן קדושין וגיטם אינו כתיקון חז"ל שהרי אינם יודעים כלל בטיב גיטין וקידושין. הנלע"ד דוד ו' זמרא:

שו"ת רדב"ז חלק ד סימן ריט (אלף רצ)

(אלף רצ) שאלה מעשה היה באשה כושית מארץ כוש הנקרא אלחבש שנשבית ושני בניה עמה וקנה אותה ראובן ושאלנו את פיה מה טיבה ואמרה שהיתה נשואה ואלו בניה מבעלה הנקרא שמו פלוני ובני זה שמו פלוני ובאו עליהם אויבים והרגו את כל האנשים

הפנויה לפני עדים, חוששין ה שמא כוון לשם קידושין (מרדכי פ' האומר), [א] [ב] דחזקה אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. [ז] אבל אם כבר הוחזק לזנות, או שיש לו אשה אחרת, לא חיישין (ת"ה סי' ר"ט). ויש מקילין בכל ענין, ועיין לקמן סימן קמ"ט וקס"ז סעיף ב', ולעיל סימן ט"ו סעיף י"ד.

חלקת מחוקק סימן לג

(ג) אבל כנסה לביתו ובא עליה. דכל שהביאה לביתו וכנסה ובעלה הרי הקדושין והנשואין באים כא' ל' הר"ן פ' המדיר גבי הא דאמרין קדשה על תנאי וכנסה סתם:

(ד) או שקדשה כבר ובא עליה. ואף על גב דקי"ל הבא על ארוסתו בבית חמיו לוקה י"ל אם בא שלא לשם נשואין אלא דרך זנות אינו קונה ולוקה אבל אם בא עליה לשם נשואין קונה ואינו לוקה סבר' הוא דכיון דחופה לא קניא אלא מפני שהוא צורך ביאה כ"ש ביאה עצמה שקונה ל' הר"ן פ"ק דקידושין:

(ה) חוששין שמא כיון לשם קדושין. לעיל בסימן כ"ז כתב גם בקידושי כסף כל שכוונתו לשם קדושין אף שנתן לה בשתיקה הוי קדושין וצ"ל דכאן מיירי אף שהוא אומר שלא כוון לשם קידושין אינו נאמן נגד החזקה דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וע"ל סימן כ"ז מ"ש,

רמב"ם הלכות גירושין פרק י הלכה יט

הורו מקצת הגאונים שכל אשה שתבעל בפני עדים צריכה גט, חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, והגדילו והוסיפו בדבר זה שעלה על דעתם עד שהורו שמי שיש לו בן משפחתו חוששין לו ולא תתייבם אשתו שמא שחרר שפחתו ואחר כך בא עליה, ויש מי שהורה שודאי שחרר שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. וכל הדברים האלו רחוקים הם בעיני עד מאד מדרכי ההוראה ואין ראוי לסמוך עליהן, שלא אמרו חכמים חזקה זו אלא באשתו שגירשה בלבד או במקדש על תנאי ובעל סתם שהרי היא אשתו ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילתו בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל, אבל בשאר הנשים הרי כל זונה בחזקת שבעל לשם זנות עד שיפרש שהוא לשם קדושין, ואין צריך לומר בשפחה או בגויה שאינה בת קדושין שאין חוששין להן כלל והרי הבן מהן בחזקת גוי ועבד עד שיודע בודאי שנשתחררה אמו או נתגירה. +/השגת הראב"ד/ והרי הבן מהן בחזקת גוי ועבד

סעיף ג: אמר לה: {ז} הרי את מיועדת לי, מיוחדת לי, עזרתי, נגדי, צלעתי, סגורתי, תחתית, עצורתי, תפוסתי, הרי זו מקודשת בספק. הגה: טז] וה"ה אם אמר: [ז] יג) הרי את חרופתי. יז] אבל אמר לה: הרי {ח} את נשואתי, י"א שאינו כלום. ט והוא טו) שיהיה מדבר עמה תחלה על עסקי קדושין, אבל אם אינו מדבר עמה תחלה על עסקי קדושין, אין חוששין למלות אלו. הגה: יח] טז) מי שאמר לאשה שנותן לה י בשביל אהבה וחבה, חוששין לקדושין, כי שמא אמר שנותן לה שיהיה אהבה וחבה ביניהם, והוי (ז) כאלו אמר לה: מיועדת לי {י} או מיוחדת לי (תשובת מיי" סוף קידושין). יא יט] יז) יש אומרים דאע"ג דלשונות אלו לא מהני אם לא דבר עמה מעסקי קדושין, (ח) מ"מ אם היא אומרת שקבלה לשם קדושין, הוי ספק קדושין. (הר"ן). ואפילו <ו> נתן לה בשתיקה ולא דבר כלום, והוא והיא אומרים שכוונו לשם קדושין, הוי קדושין (במרדכי פרק האיש מקדש ותשובת מוהר"ם). כא] יט) ובמקום דלא הוי קדושין, אפילו אם חוזר אח"כ ואמר לה: הרי את מקודשת לי, צריך ליטול הכסף ממנה וליתן לה בתורת קדושין (המ"מ בשם הרשב"א).

שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן מה סעיף א

מקום שנהגו לשלוח א א) סבלונות לארוסה אחר שתתארס, ובאו עדים שראו סבלונות הובלו לה, חוששין שמא נתקדשה וצריכה גט מספק, ... ורש"י פירש שחשש הסבלונות הוא שמא הם עצמם ניתנו לקדושין. הגה: ולכן אפילו יש עדים שלא קידשה כבר, חיישין שמא הסבלונות לשם קידושין. ויש לחוש לשני הפירושים להחמיר (טור). ה] וכל זה ה [ג] ששולח סתם, אבל אם פירש בהדיא ששולח לה לשם סבלונות, ליכא למיחש לפירש"י (הר"ן פ"ב דקדושין). וכל [ד] שכן אם אמר ששולח לשם דורון בעלמא, אפילו אמר שהחתן שלח לכלה (מהרי"ק שורש קע"א)...

שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן לג סעיף א

בביאה כיצד, אמר לה א] בפני שני עדים: הרי את מקודשת לי בביאה זו, ונתייחד עמה בפניהם, הרי זו מקודשת אף על גב דחוצפא היא. [ב] בין שבא עליה כדרכה {א} בין שלא כדרכה (טור). ג] ואין דינה אלא כמאורסה, ולא כנשואה. הגה: ויש אומרים ג) דוקא ג שבא עליה בבית חמיו, (ג) אבל ד כנסה לביתו ובא עליה, (ד) ה] או (ה) שקידש כבר ובא עליה, דינה כנשואה. ו] ד) י"א דפנוי הבא על

סעיף א א] אין האשה נחשבת אשת איש אלא על ידי קדושין שנתקדשה כראוי, אבל אם בא עליה (א) דרך זנות, שלא לשם קדושין, אינו כלום. [ואפילו בא עליה לשם אישות בינו לבינה, אינה נחשבת כאשתו, ג] ואפילו אם ייחדה לו, אלא אדרבא כופין אותו להוציאה מביתו. הגה: דבודאי בושה היא מלטבול, ובא עליה בנדתה (טור). אבל אם מייחד אליו אשה וטובלת אליו, ו] יש אומרים שמותר והוא פלגש האמורה בתורה (הראב"ד וקצת מפרשים). וי"א שאסור, ולוקין על זה משום לא תהיה קדשה (דברים כג, יח) (הרמב"ם והרא"ש והטור). עכו"ם שנשא עכו"ם, וכן מומר שנשא מומרת לעבודת כוכבים בנימוסיהן, ונתגירו אח"כ, אין כאן חשש קידושין כלל ומותרת לצאת ממנו בלא גט, אף על פי ששהה עמה כמה שנים {ב} אינו אלא כזנות בעלמא (ריב"ש סימן ו' ובת"ה סימן ר"ט) וע"ל סימן קמ"ט סעיף ו'.

סעיף ב אם הכניס אשה לחופה, אינה מתקדשת בכך. וי"א שהוא ספק.

שו"ת תשב"ץ חלק ג סימן מז

על אלו האנוסים שהם נוסאים נשים אנוסות בחופ' וקדושין אם תצא איזו אנוסה להכנס בבריתנו ויהי' בעלה חי אם יהי' דינה כדין עכו"ם או כדין יפת תואר שאין אישות לעכו"ם או לא.

תשובה אין בין ישראל למשומד בענין זה כלום דקי"ל אף על פי שחטא ישראל הוא... ואחר שהעלינו שקדושי משומד בבת ישראל הו' קדושין גמורים ה"ה בקדושי ישראל במשומדת הו' קדושין גמורים וה"ה בקדושי משומד במשומדת דטעמא דאע"פ שחטא ישראל הוא שייך בכולהו. ומה שיש לדון בענין שאלתך אינו אלא מפני העדות דקי"ל דהמקדש בלא עדים אין קדושו קדושין ואפי' שניהם מודים דילפינן דבר דבר מממון כדאיתא בפ' האומר בקדושין (ס"ה ע"ב) וה"ה המקדש בפסולי עדות שאין קדושו קדושין וכדאיתא במסכת סנהדרין בפ' זה בורר (כ"ו ע"ב ע"ש) וא"כ זה האנוס שקידש אנוסה זו אם קדשה בפני עידי ישראל צריכ' גט. ואם קדשה בפני עדים אנוסים דדכוותיהו אין קדושו קדושין דודאי פסולים לעדות הם דלא גרעי מישראל בעל עבירות שהוא פסול לעדות שכיין שעמדו שם ברצונם ומתפקרים לעבור על דברי תורה בכמה דברים אפילו כשהן לבין עצמן כגון אכילת נבלות וחלול שבת מלבד השתחוויתן לעבודה זרה אין ספק שפסולין הם לעדות דבר תורה והמקדש אשה בפניהם אינה מקודשת כלל ודבר זה אין בו ספק כלל:

עד שידוע בודאי שנתגיירה אמו או נשתחררה. א"א בגויה ודאי כן הוא כדבריו שהרי אין בידו לגיירה אבל בשפחתו שיש בידו לשחררה דבריהם קרובים דלא שביק היתירא ואכיל איסורא אלא א"כ הוחזק בפריצות עריות, וכן בת ישראל שתבעל בעדים אם לא היו חשודים בפריצות עריות העמד בני ישראל ובנות ישראל על חזקתן ובחזקת כשרות הן שלא יתפרצו בפני עדים לזנות ודברי הגאונים ז"ל קיימים הם. +

שו"ת הרמב"ם סימן שנו

תשובת שאלה על ענין אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות הקשית עליה הא דאמרינן שויה רבנן לבעילתו בעילת זנות ועוד אמרת היכי דאמיג אי דאיכא עדים וכו' עיקר הדבר כך הוא משראינוהוד נועל עם אשה ונוהג בה מנהג אישות אין אנו אומרים שמא לשם זנות נתכוון שחזקה אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות ולפי חזקה זאת אמרנו שהמקדש בפחות משה פרוטה שאינם קידושין וראינוהו אחר כך שבעל אין אומרים שזה על דעת קידושין הראשונים בעל והרי בעילתו בעילת זנות אלא אומרים כל הבעל אינו בועל אלא לשם אישות והואיל ובעל בפנינו הרי זאת צריכה גט שאין זה תולה בעילתו בקידושין ראשונים שמא יפסלו או ימצא בהם טעות ונמצאת בעילתו בעילת זנות. וזה דשויה רבנן לבעילתו בעילת זנות אינה קושיא דרבנן הוא דשויהו אבל הוא לא עשה בעילת זנות ולא נתכוון אלא לבעילת אשתו. ולעולם כל ישראל בחזקה זאת עד שיתבאר שנאף הבעל דרך זנות ואין אנו אומרים בו חזקה שאם כן נמצא כל מי שזנה עם פנויה בעדים צריכה ממנו גט וליכא מאן דאמר דסליק אדעתיה למימר הכי דלא אמרינן לעולם חזקה בכל מקום אלא בסתם הדברים אבל בפירושם כבר ברור משה בר' מימון זצ"ל.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קמט סעיף ה

ט] לא אמרו חזקה זו דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, אלא באשתו שגירשה או במקדש על תנאי ובעל סתם, שהרי אשתו היא ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל; אבל שאר כל הנשים בחזקה שבעל לשם זנות, עד שיפרש שבעל לשם קידושין.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן כו

התם ואמר דלא קנו שמחמת קדושין הראשונים בעלו לא קי"ל
 כוונתיה דיחידאה הוא אלא כת"ק דס"ל דקנו:

ומה שיש לעיין בזה הוא שאם קדשה כדת משה וישראל בפני עדים
 אנוסים כמנהגם אם הוא אצלם מנהג קבוע ונשאה אח"כ כדרך
 נישואיהם שנושאים כדת העכו"ם שנטמעו בהם אם יש לחוש לנישואין
 אלו שבאו אחר קדושין כאלו שהן בפסולי עדות דאיכא למימר דכיון
 דגלו דעתן דלאו בתורת זנות קא נסבי להו כיון דמקדשי ובתר הכי
 נסבי אם כן איכא למימר דגמרי ובעלי לשם קדושת נישואין וכיון שיש
 ישראל כשרי' לעדות בעיר עמהם ויודעין שהם מתייחדין אמרינן עידי
 ייחוד הן הן עידי ביאה וחיילי קדושין משעת בעילה דחזקה היא שאין
 אדם מחזר אחר קדושין ועושה בעילתו בעילת זנות ודמיא הא מלתא
 למגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק דקי"ל כב"ה שאם נתגרשה מן
 הנישואין שלבו גס בה שצריכה ממנו גט ואוקימנא בגמ' בפ' הזורק
 (פ"א ע"א) כשלא ראוה שנבעלה ובדאיכא עידי ייחוד דס"ל לב"ה הן
 הן עידי ייחוד הן הן עידי ביאה ואם ראוה שנבעלה אפי' נתגרשה מן
 האירוסין צריכה גט משום דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. ואף
 ע"ג דבפנוייה בעלמא לא אמרינן הכי כדעת הרמב"ם ז"ל (פ"י מה"ג
 הי"ט) וכן הסכימו עמו האחרונים ז"ל הכא כיון שהית' אשתו לא
 אמרינן דעביד בעילתו בעילת זנות ודכוותה הכא כיון דקדשה בפנ'
 עדים אנוסים דכוותיהו ודאי לשם נשואין נתייחד עמה ולא לשם זנות
 ומה שלא קדשה בפני עדים כשרים הוא לפי שהוא אומר שהאנוסים
 הם יותר כשרים בעיניו מישראל' ... וכיון שכן זה האנוס שקוד'
 שנשא אשה זו קדשה בעדים אנוסי' אני אומר שאם נתייחד עמה
 וידעו זה עידי ישראל כדאמרי' הן הן עידי ייחוד הן הן עידי ביאה וכאלו
 בעלה לפניהם לשם קדושין ואינו עושה בעילתו בעילת זנות וחוששין
 לה להצריכה גט ממנו זה נ"ל להחמיר בזה. ושמה תאמר זה
 שקדשה בעדים פסולים אף על פי שבעל אח"כ על סמך קדושין
 הראשוני הוא בועל ולא לשם קדושין וכיון שקדושין הראשוני אינן
 כלום אף מה שבעל אחר כך אין אותן בעילות אוסרות אותה שהרי
 על סמך קדושין הוא בעל וכמ"ש בקדושי טעו' בפ' בא סימן (נ"ב
 ע"א) שאפי' בנה מורכב על כתיפה ממאנת והולכת ור"ל שאין קדושין
 קדושין. הא ליתא דדוקא בענין סבלונות שבאו אחר קדושין בטלים
 הוא דאמרינן הכי שכיון שהוא טועה בקידושין הראשונים אף
 הסבלונות ששלח אחר כך לא שלחם בתורת קדושין שהוא טועה
 שקדושיו הראשוני הם קדושין אבל אם בעל אחר קדושין פסולים
 שטעה בהן שהם קדושין כשרים וגמר לעולם ובעל לשם קדושין והכי
 מוכח בפ' האיש מקדש (נ') וכמו שכתבו המפרשים ז"ל שם והביאו
 ראייה מהתוספתא (כתובות ע"ג ע"ב) דתניא התם המקדש בפחות
 משוה פרוטה וכן קטן שקידש ושלח סבלונות לא עשו כלום שעל מנת
 קידושין הראשונים שלחו בעלו קנו. ואף על גב דרבי שמעון פליג